

Inhoudsopgave

	Inhoudsopgave	5
	Voorwoord	7
	Verantwoording	9
1.	Automutilatie	10
1.1.	Wat is automutilatie?	11
1.2.	Wie verwonden zich en waarom?	12
1.3.	Wat beogen mensen met hun zelfverwondend gedrag?	16
1.4.	Wat zorgt ervoor dat mensen zich blijven verwonden?	19
2.	Het signaleren van snijden bij leerlingen	21
2.1.	Inleiding	21
2.2.	Hoe te signaleren	22
2.3.	Waarom signaleren	26
3.	De uitnodiging en het eerste contact	28
3.1.	Het geheim	28
3.2.	De uitnodiging	29
3.3.	Facilitaire voorwaarden	30
3.3.1.	De locatie	30
3.3.2.	De inrichting	31
3.3.3.	De tijdsduur	31
3.4.	Het eigenlijke gesprek	32
3.4.1.	De opening	32
3.4.2.	Gespreksvaardigheden	34
3.4.3.	De basishouding	35
4.	Vervolg na het eerste gesprek	39
4.1.	Geheimhouding	39
4.2.	Contact voortzetten of verwijzen	40
4.3.	Contact voortzetten en later verwijzen	41
4.4.	Interne verwijzing	42

4.5.	Externe verwijzing	43
4.6.	Het contact met de ouders	44
5.	De begeleiding door de leerlingbegeleider	47
5.1.	Het goede nieuws	47
5.2.	Maatwerk	49
5.3.	Erkenning van het onrecht	50
5.3.1.	Mij is onrecht aangedaan	50
5.3.2.	Destructief gedrag	51
5.4.	De vicieuze cirkel	52
5.5.	Stoppen met snijden	53
5.6.	Zoeken naar alternatief gedrag	55
5.6.1.	Leren ontspannen	55
5.6.2.	Dissociatie opheffen	58
5.6.3.	Het patroon ontdekken	59
5.6.4.	De situatie veranderen	59
5.6.5.	Gevoelens en gedachten anders uiten	60
5.6.6.	Zichzelf accepteren	61
6.	Conclusies	64
7.	Bijlagen	66
7.1.	Het verslavingsmodel van zelfverwonding volgens Tracy Alderman	67
7.2.	Registratieformulier zelfverwonding	68
7.3.	Ontspanningsoefeningen	70
7.3.1.	Algemene ontspanningsoefening	70
7.3.2.	De krokodil	72
7.3.3.	Cirkels met schouders	72
7.4.	Geleide visualisatie: een rots in de branding	73
7.5.	Alternatieven voor zelfverwonding	74
	Literatuurlijst	77